

Asia: VN/18223/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain 2 §:n ja ortodoksisesta kirkosta annetun lain 119 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen tavoitteena on vahvistaa julkista taloutta ja kääntää Suomen velkaantumiskehitys. Pidätekö tavoitetta kannatettavana?

Suomen ortodoksisen kirkon lausunto asiaan on kokonaisuudessaan otsikon "Mitä mieltä olette ortodoksisen kirkon valtionavustusta koskevasta ehdotuksesta, jonka mukaan rahoituksesta vähennettäisiin sekä vuonna 2026 että vuonna 2027 200 000 euroa." alla.

Mitkä ovat mielestänne esityksen merkittävimmät vaikutukset?

Suomen ortodoksisen kirkon lausunto asiaan on kokonaisuudessaan otsikon "Mitä mieltä olette ortodoksisen kirkon valtionavustusta koskevasta ehdotuksesta, jonka mukaan rahoituksesta vähennettäisiin sekä vuonna 2026 että vuonna 2027 200 000 euroa." alla.

Mitä mieltä olette evankelis-luterilaisen kirkon valtionrahoitusta koskevasta ehdotuksesta, jonka mukaan rahoituksesta vähennettäisiin sekä vuonna 2026 että vuonna 2027 9,8 miljoonaa euroa.

Suomen ortodoksisen kirkon lausunto asiaan on kokonaisuudessaan otsikon "Mitä mieltä olette ortodoksisen kirkon valtionavustusta koskevasta ehdotuksesta, jonka mukaan rahoituksesta vähennettäisiin sekä vuonna 2026 että vuonna 2027 200 000 euroa." alla.

Mitä mieltä olette ortodoksisen kirkon valtionavustusta koskevasta ehdotuksesta, jonka mukaan rahoituksesta vähennettäisiin sekä vuonna 2026 että vuonna 2027 200 000 euroa.

Suomen ortodoksisen kirkon kirkollishallitus vastustaa ehdotettua valtionavustuksen leikkausta vuosille 2026 ja 2027. Hallituksen esityksessä ortodoksiselle kirkolle myönnettävään valtionavustukseen esitetään 200 000 euron lisäleikkausta vuosille 2026 ja 2027. Kyseessä olisi kolmas peräkkäinen heikennys valtionapuun hyvin lyhyen ajan sisään. Vuoden 2025 alusta lähtien ortodoksisen kirkon valtionavun lähtötasoa leikattiin

392 000 eurolla. Vuosina 2024–2026 on myös voimassa määrärahan korotukseen liittyvä ehto, jolla kuluttajahintaindeksin mukaan tehtävää tarkistusta leikataan yhdellä prosenttiyksiköllä. Suomen ortodoksinen kirkko katsoo, että esitetyt leikkaukset ovat kohtuuttomia, epäoikeudenmukaisia ja vaikuttavat kielteisesti kirkon perustoiminnan edellytyksiin.

Edellisen Suomen ortodoksisen kirkon avustukseen tehdyn merkittävän heikennyksen perusteena käytettiin ennustettua ortodoksisten seurakuntien kirkollisverojen kasvua. Toteutunut seurakuntien verotulojen nousu on kuitenkin jäänyt merkittävästi ennustettua heikommaksi. Lisäksi verotulot kohdistuvat ortodoksisiin seurakuntiin, mutta leikkausesitys koskee Suomen ortodoksisen kirkon rahoitusta.

Suomessa arvioidaan tällä hetkellä asuvan vähintään noin 150 000 ortodoksia, joista rekisteröityjä on noin 57 000. Ortodoksien määrä kasvoi merkittävästi ukrainalaisten pakolaisten saapumisen myötä. Kirkon jäseneksi rekisteröityminen ja kirkollisvero ovat ortodoksiseen kirkkoon kastetuille maahanmuuttajille vieraita käsitteitä. Tilastot osoittavat, että ortodoksien määrä Suomessa on huomattavasti suurempi kuin mitä kirkon jäsenmäärä kertoo. Tämä näkyy erityisesti ortodoksiseen uskonnonopetukseen osallistuvien lasten määrässä: noin kolme prosenttia oppilaista osallistuu ortodoksiseen opetukseen, vaikka kirkon jäsenmäärän perusteella oppilaita olisi vain noin yksi prosentti.

Suomen ortodoksisen kirkon seurakunnat palvelevat kaikkia ortodokseja Suomessa. Seurakuntien palveluksiin ovat tervetulleita kaikki jäsenyydestä riippumatta. Rekisteröityminen jäseneksi tapahtuu maahanmuuttajien kohdalla usein lapsen syntymän, avioliiton solmimisen tai hautauksen yhteydessä.

Perustelut leikkauksen vastustamiselle

Ortodoksisen kirkon yhtenäisyys on koko Suomen etu

Suomen ortodoksinen kirkko on valtakunnallinen ja monikulttuurinen yhteisö, joka toimii autonomisena paikalliskirkkona Konstantinopolin ekumeenisen patriarkaatin alaisuudessa. Sillä on Suomessa kanoninen yksinoikeus ortodoksiseen toimintaan, ja sen olemassaolo vahvistaa koko Suomen etua.

Toisin kuin monissa Pohjoismaissa ja Keski-Euroopassa, Suomessa ortodoksinen kirkko on säilynyt kanonisesti ja toiminnallisesti yhtenäisenä. Muualla ortodoksisuutta leimaa usein eri patriarkaattien rinnakkainen läsnäolo, jota ohjaavat kirkkopoliittiset ja poliittiset intressit.

Ukrainan sodan myötä Suomen ortodoksinen kirkko on joutunut puolustamaan omaa kanonista aluettaan tavalla, johon aiemmin ei ole ollut tarvetta. Mikäli kirkko menettäisi hallinnan tästä

alueesta, Suomeen voisi nopeasti syntyä Venäjän ortodoksisen kirkon lisäksi myös muiden patriarkaattien alaisia seurakuntia, mikä heikentäisi kirkon yhtenäisyyttä ja asemaa.

Ortodoksinen kirkko ja sen seurakunnat ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä toimijoita

Suomen ortodoksinen kirkko ja sen seurakunnat ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä toimijoita. Ortodoksinen kirkko hoitaa monia yhteiskunnallisia tehtäviä. Ortodoksinen kirkko ja sen seurakunnat hoitavat henkistä ja hengellistä hyvinvointia, vastaavat omalta osaltaan väestökirjanpidosta, ortodoksisilla seurakunnilla on oikeus hautaamiseen sekä hautausmaiden ylläpitämiseen. Ortodoksinen seminaari huolehtii ortodoksisen liturgisen perinteen sekä kirkollisen elämäntavan opettamisesta Itä-Suomen yliopiston ortodoksisen teologian opiskelijoille. Ortodoksisilla seurakunnilla on kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia ylläpidettävänä. Seurakuntien diakoniatyö auttaa kansalaisia erilaisissa elämätilanteissa.

Ukrainan sodan aikana käynnistettiin Suomen ortodoksisen kirkon taloudellisella tuella Yhdessä kirkossa -hanke vuosille 2024–2027. Hankkeen tavoitteena on ukrainalaisten maahanmuuttajien tukeminen, kotouttaminen ja kirkon maahanmuuttajatyön kehittäminen.

Valtionavun leikkaus kohdistuu epäoikeudenmukaisesti

Ortodoksisen kirkon pienempi koko asettaa seurakunnat ja kirkon taloudellisesti eri asemaan suurempiin toimijoihin nähden. Ortodoksisten kirkon ja sen seurakuntien tuloista suurempi osa kuluu julkisten velvoitteiden hoitamiseen. Tämä näkyy myös siinä, että ortodoksisten seurakuntien kirkollisveroprosentit ovat keskimäärin suurempia (0,58 % vuonna 2024) kuin evankelisluterilaisten seurakuntien veroprosentit. Ehdotetut leikkaukset eivät ota huomioon kirkon pienen mittakaavan haavoittuvuutta.

Ortodoksisen kirkon koko budjettiin nähden esitetyt leikkaukset ovat huomattavan suuret. Valtionavustus on muodostanut noin 35 prosenttia ortodoksisen kirkon kaikista tuloista. Lähtötason uudelleen määrittely leikkasi avustuksesta noin 14 prosenttia ja tämä lausuttavana oleva esitys kasvattaisi leikkauksen yhteensä yli 21 prosenttiin.

Avustuksen leikkaus kohdistuisi kirkon perustoimintaan

Ortodoksisen kirkon saama valtionapu kohdistuu muun muassa kirkollishallituksen ja hiippakuntahallinnon sekä ortodoksisen seminaarin toimintaan ja ylläpitoon. Näiden tehtävänä on hyvän hallinnon lisäksi tukea, kouluttaa ja auttaa seurakuntia heidän perustehtävässään. Leikkauksella voi olla suoria vaikutuksia kirkon kykyyn toteuttaa perustehtäväänsä.

Yhteenveto ja esitys

Suomen ortodoksinen kirkko pyytää hallitusta luopumaan esitetystä valtionavustuksen leikkauksesta ortodoksiselle kirkolle vuosina 2026 ja 2027. Leikkauksella olisi selvästi kielteisiä vaikutuksia kirkon toimintaan ja sen edellytyksiin täyttää tehtävänsä osana suomalaista yhteiskuntaa.

Kirkko on valmis jatkamaan rakentavaa vuoropuhelua valtion kanssa ja osallistumaan selvitystyöhön, jonka tavoitteena on arvioida valtionavustuksen suhdetta kirkon toiminta- ja kustannusrakenteisiin.

Onko teillä muita huomioita esityksestä?

Suomen ortodoksisen kirkon lausunto asiaan on kokonaisuudessaan otsikon "Mitä mieltä olette ortodoksisen kirkon valtionavustusta koskevasta ehdotuksesta, jonka mukaan rahoituksesta vähennettäisiin sekä vuonna 2026 että vuonna 2027 200 000 euroa." alla.

Kemppainen Annaleea

Suomen ortodoksinen kirkko - Talouspäällikkö Henna Mynttinen